

PO SPALIO VĒLIAVA

LKP ROKIŠKIO RK IR RAJONO DŽDT ORGANAS

Nr. 48 (1686)

1958 m. birželio mėn. 18 d., trečiadienis

Kaina 15 kap.

RŪPESTINGAI PRIŽIŪRĖKIME PASĖLIŲ PLOTUS!

MŪSŲ RAJONO ŽMONĖS

4000 KG PIENO BUS

Beveik prieš dvejus metus Ženė Gajauskienė pradėjo dirbti Rokiškio tarybinio ūkio fermoje. Padėtis tada nebuvo visiškai gera. Centriname skyriuje, kuriame pradėjo dirbti Ženė, karvės nepasivymėjo dideliu produktyvumu.

Tačiau Ženė nenustigando sunkumų. Pirmiausia ji gerai ištyrė kiekvienos karvės savybes, kaip kuri karvė sunaudoja pašarus.

— Pamačiusi, kad kuri nors karvė nenoriai ēda tą ar kitą pašarą, aš ji pakelčiau arba suferiu per kelis kartus. Taip darydama, aš pasiekiau, kad pašarai visada yra beveik pilnai sunaudojami, — pasakoja

mums Ženė Gajauskienė.

Nemažiau darbo Ženė turi ir ganykliniu laikotarpiu. Nuo pat pavasario karvės šerlamos papildomai žaliuoju pašaru, kaip žeminių rugių bei kviečių želmenimis.

Praėjusiais metais Ženė primelžė iš karvės po 3795 kg pieno. Tai didžiausias pieno išmilžis visame rajone.

Labai daug dėmesio Ženė skiria karvių bergždumo likvidavimui. Su zootechniko Vytauto Matulevičiaus pagalba buvo sudarytas karvių kergimo ir veršlavimosi grafikas. Karvės kergiamos tik su negiminingos veislės buliais. Šitokio darbo

rezultate buvo likviduotas karvių bergždumas. Praėjusiais metais iš 14 karvių Gajauskienė gavo 15 veršelių.

Šiais metais tarybiname ūkyje įdiegiama dar viena naujovė — pradėti pirmieji elektrinio karvių melžimo darbai. Gajauskienė yra karštas šios naujovės įdiegimo iniciatorius.

Gajauskienės žodis šiais metais — nemažiau 4000 kg pieno iš kiekvienos jos prižiūrimos karvės.

Iš to galima padaryti išvadas, kad iš tų pačių paprastų karvių, kurios yra ir daugelyje kolūkių, galima primelžti dvigubai daugiau pieno. Svarbiausia, karves reikia gerai šerti ir rūpestingai prižiūrėti.

— Mūsų Ženė žodžiais nesišvaisto, — kalba jos draugės melžėjos, — per penkis šiu metų mėnesius ji primelžė po 1474 kg pieno iš karvės.

Nėra abejonės, kad Ženė Gajauskienė savo žodį garbingai ištesės — 4000 kg pieno iš karvės bus!

V. Dūdėno tekstas
J. Kalvaičio nuotr.

VISASAJUNGINĖSE ŽEMĖS ŪKIO IR PRAMONĖS PARUOSE

Nuotraukose: viršuje — kolūkių aikštėje, dešinėje — prie paviljono „Cheminė pramonė“.

(TASS) nuotr.

KAIP PRIŽIŪRĖTI KUKURŪZUS panaudojant mažiausią rankų darbo

Pernai Dotnuvos rajono „Žvaigždės“ kolūkio valstiečiai ne vieną piktžolės rankomis iš kukurūzų neišrovė. Tačiau kukurūzų pasėliai buvo švarūs ir davė iš ha po 300 cmt žaliosios masės. Akėdami, puredami ir purkšdami, žvaigždiečiai kukurūzų priežiūrai sunaudojo keliolika kartų mažiau darbo jėgos, ir jiems centneris žaliosios masės žymiai pigiau atsiėjo negu rankomis ravint. Čia keli vyrai su akėtomis ir purintuvais pavaduodavo keliolika moterų, kurios tuo metu dirbo kitus darbus.

Tik tada kukurūzų auginimas bus lengvas, ir jį duos visuomet gerus derlius, kai kolūkiai pasėks žvaigždiečių pavyzdžiu.

Kukurūzų priežiūrą dažnai tenka pradėti jau sekančią dieną po sėjos. Jei pasėjus užėina stiprus lietus, kuris suplaka dirvą, tuojau pat, kai tik jos paviršius apdžiūsta, gražiai trupa, plūtą reikia lengvomis akėtomis sunaikinti. Ši pluta susidaro tik po smarkesnio lietaus ir sunkesnėse dirvose. Todėl ir šis akėjimas ne visuomet ir ne visur reikalingas.

Visose dirvose reikia kukurūzus akėti trečiąketvirtą dieną po sėjos. Šio akėjimo tikslas — sunaikinti bedygtančias piktžoles.

Esant dirvai pakankamai drėgnai ir įšilusiai, piktžolės šįmet dygsta labai greitai. Jau 3—4 dieną po sėjos, žemę žarstant, nesunku pastebėti daugy-

bę baltų siūnelių — piktžolių daigelių, kurie dar nesuspėjo išsiskirti. Tokiu metu piktžolės lengviausia sunaikinti. Akėtomis daigelius išraus, išvertus į paviršius saulėtą dieną, jie bemalant sunyks ir jau nebeaugs.

Vėliau, kai jau piktžolės sužaluoja, įsiskaido, akėjant jų labai mažai išsirauna ir žūsta. Štai kodėl akėjimo negalima sustabdyti. Jelgu po pirmojo laiku atlikto akėjimo praėjus kelioms dienoms kukurūzai dar nedygsta, bet, dirvos paviršius žarstant, vėl matyti besikalnėję baltų siūnelių — piktžolių daigų, akėjimą reikia pakartoti.

Trečią kartą būtina reikia akėti jau sudygtus kukurūzus, kai jie turi po 2—3 lape-

lius. Ir šiuo atveju geriausia akėti saulėtą dieną, vidurdienį, kad išskėtos piktžolės sudžiūtų ir šiek tiek apvytę kukurūzų daigai nesilaužytų.

Visais atvejais akėjama įstrižai eilių ir negiliai, sekliu negu buvo įterpta kukurūzų sėkla, kad jos akėvirbalių galai nestektų. Akėvirbaliui turi būti smailūs. Akėjimui galima panaudoti ir traktorių DT-14, prikabinus 3—4 zig-zag akėčių pašarus.

Kukurūzams sudygtus ir eilutėmis išryškėjus, reikia purenti tarpueilius arkliais arba traktoriniais purintuvais pirmą kartą 8—10 cm gyliu, o vėliau — sekliu. Purenti reikia tiek kartų, kiek kartų pasirodo piktžolės arba susidaro plutelė.

Purenant tarpueilius, lieka nepaliestos piktžolės eilėse. Jas reikia

pašalinti, kad kukurūzų ūkyje kukurūzai buvo nupurkšti vėlokal, kai jau piktžolės gerokai paaugo. Bet herbicidas visgi jas labai apnaikino. Purkštame plote iš ha gauta 100—110 cmt didesnis derlius negu tik purentame.

Matome, kad kukurūzus labai naudinga nupurkšti prieš jų sudygmą ir ypač turint jiems apie 5 lapelius. Visi kolūkiai privalo panaudoti šią priemonę. Vienam ha reikia 0,75—1 kg preparato, praskiedžiant jį 250—450 litrų vandens. Žemės ūkio ūkio ūkio sandėliuose herbicido 2,4-D yra pakankamai. Netruksta ir purkštuvų. Kolūkiai privalo apsirūpinti šiomis priemonėmis ir laiku nupurkšti visus kukurūzų pasėlius.

Rumokų bandymų stotyje, pernai purkščiant nuakėtą dar nesudygtus kukurūzų pasėlius, iš ha gauta po 510 cmt žaliosios masės, o tame plote, kur nebuvo ravėta ir nepurkšta, pasitenkinant tik tarpueilių purentimu, iš ha gauta 359 cmt žaliosios masės.

Pernai Naujamiesčio rajono „Pergalės“ kol-

ūkyje kukurūzai buvo nupurkšti vėlokal, kai jau piktžolės gerokai paaugo. Bet herbicidas visgi jas labai apnaikino. Purkštame plote iš ha gauta 100—110 cmt didesnis derlius negu tik purentame.

Matome, kad kukurūzus labai naudinga nupurkšti prieš jų sudygmą ir ypač turint jiems apie 5 lapelius. Visi kolūkiai privalo panaudoti šią priemonę. Vienam ha reikia 0,75—1 kg preparato, praskiedžiant jį 250—450 litrų vandens. Žemės ūkio ūkio ūkio sandėliuose herbicido 2,4-D yra pakankamai. Netruksta ir purkštuvų. Kolūkiai privalo apsirūpinti šiomis priemonėmis ir laiku nupurkšti visus kukurūzų pasėlius.

Agr. M. Šaičius,
agr. R. Žullenė

Šienapiūtē atliksime per 8—10 dienu

(Iš pasikalbējimo su „Naujo gyvenimo“ kolūķio pirminīku Vladu Tūsku)

Socialistisku īsipareigojumu īvykdymas, didinant gyvulinīkystes produktu gamybā, žymta dalimī priklausys nuo to, kaip gyvuliat žiemos laikotarpiu bus aprūpinti stambiais ir sultingais pašarais, ypač geros kokybės šienū ir silosu.

Kolūkyje šiais metais reikēs nušienauti 130 ha daugiamečių žolių ir 280 ha pievų. Jau dabar baigiamas pasiruošimas šiam atsakingam darbu. Pilnai paruošta darbut 12 šienapiūvių. Kiek blogiau yra su jų atsarginiais dalgiais, kurių turime vos 6. Rankiniams dalgiams galąstuvus pirkome net Latvijos TSR, kai tuo tarpu Rokiškio kooperatyvas jų nesugeba atvežti.

Šienapiūvių vairuotojais paskirti jau eilė metų dirbė šlame darbe kolūkiečiai Raugas, Matuzonis, Vaštaka ir kt. Kiekvienai šienapiūvei bus priskirtos dvi poros arklių.

Be to, visose ke-turiose brigadose komplektuojamos nemažesnės kaip 10 žmonių grupės su dalgiais. Iš praktikos žinome, kad per dieną šienapiūve ga-

lima nušienauti nemažiau 2 ha, ir vienas šienpiovys dalgtu nušienauja 60 arų.

Truputį paskaičiavus išeina, kad per dieną bus nušienaujama po 50 ha pievų, arba visas plotas per 8—10 dienu. Šieno grėbime bei džiovinime dalyvaus po 15—20 žmonių kiekvienoje brigadoje.

Kad iki minimumo sumažinti derliaus nuostolius, šieną ir daugiamečius žoles džiovinime žalgintuose. Jų yra 250 porų. Jų remontą, o taip pat naujų gamybą vykdo Kulikausko vadovaujama statybininkų brigada.

Po kelių dienu pradėsime ir ankstyvojo siloso gamybā. Tam panaudosime laukines žoles ir paežerlių augmeniją. Dabar kolūkiečiai valo siloso tranšėjas, paruošta kapoklė, kurią suks traktorius „Belorusj“.

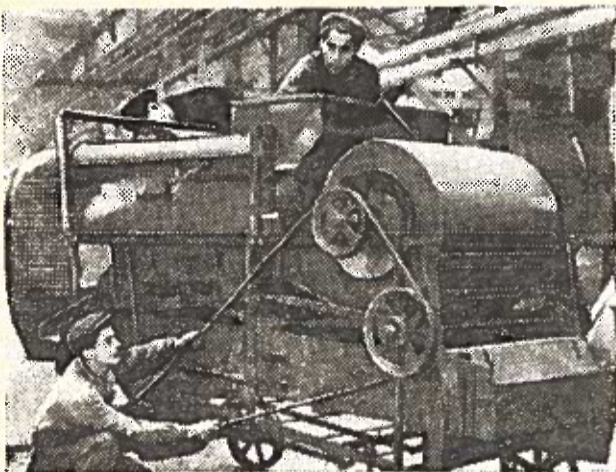
Pievose prasideda žolių žydėjimas. Praeities diena, kita ir laukuose pasigirs šienapiūvių ūžimas, dalgtų skambėjimas. Pirmiausia šienapiūtę pradėsime alrankiniu būdu.

Akėjami kukurūzai

„Tarybų Lietuvos“ kolūkyje jau sudygo cukriniai, pašariniai runkellai, kukurūzai. Prasidėjo šių kultūrų priežiūros darbai. Retinami runkellai, akėjami ir tręšiami kukurūzai. Darbščiausi kolūķio III

brigados kolūķiečiai. Jie jau beveik visi apakėjo ir pasirėšė prie savo sklypų auginamus kukurūzus. Gerai padirbėjo kolūķiečiai J. Šedys, P. Milaknis, J. Dilba ir vi-sa eilė kitų.

N. Marutytė

CHERSONAS. Petrovo vardo kombainų gamyklos kolektyvas įsisavino universalinių grūdų valytuvų „OV-10“ gamybā, kurie per valandą išvalo 10 tonų grūdų. Jie paskirti saulėgrąžų, medvilnės ir kitų grūdinių kultūrų sėklų valymui. Valytuvui priklauso 32 komplektai sietų skirtingoms sėkloms. Pagal akio užsakymą grūdų valytuvai išleidžiami su elektriniu motoru arba su karbiuratoriniu varikliu.

Iki birželio pabaigos gamyklos kolektyvas įsipareigojo išleisti 400 mašinų.

Nuotraukoje: grūdų valytuvai „OV-10“ nueina nuo Petrovo vardo gamyklos konvejerio.

J. Lichutos (TASS) nuotr.

KRASNODARO KRAS-TAS. Timaševos rajono „Keltias į komunizmą“ kolūķio kolūķiečiai šienauja žoles ir ruošia silosą. Tuo pačiu metu prižiūrimos žvairios kultūros, ruošiamasi grūdinių kultūrų derliaus nuėmimui.

Ypač gerai dirba antrosios brigados, vadovaujamos agronomės M. Vrubleuskajos, kolūķiečiai. Jie prižiūri 2600 ha pasėlių plotą.

Nuotraukoje: agronomas TSRS Aukščiausiosios Tarybos deputatas N. M. Bandura (dešinėje) ir brigadininkė M. M. Vrubleuskaja apžiūri žieminių kviečių pasėlius.

E. Šulepovo (TASS) nuotr.

Bulves pasodino kaupiku

„Ragelių“ žemės ūkio artelės pirmos jungtinės brigados kolūķiečiai šiais metais numatė žymiai išplėsti bulvių pasėlių plotą. Be jau pirmomis sodinimo dienomis ir brigadininkas drg. Zdanevičius, ir visi brigados nariai pamatė, kad trūksta darbo jėgos: sodinant įprastiniu būdu, 25 ha plotą apso-dins tik per 12—14 dienu.

Čia kolūķiečiams į pagalbą atėjo Rokiškio MTS mechanizatoriai. Prie traktoriaus prikabinas penklių vagų kaupikas sparčiai raižė va-gas, o kolūķietės mėtė

į jas bulves. Po to vi-są plotą isirizai užakėjo arklinėmis akėčiomis. Taip dirbant per tris dienas brigada pasodino visas bulves. Sąžiningai dirbo kolūķiečiai drg. drg. Muralis Jonas, Mikalkėnas Balys, Savicklenė, Gudienė ir kt. Rimtą pagalbą sodinant bulves kolūķiečiams suteikė Rokiškio MTS VI traktorinės brigados brigadininkas drg. Karlinauskas Povilas ir Irak-torininkas drg. Bislys Valentinas.

V. KARPAVIČIUS
„Ragelių“ kolūķio
zootechnikas

KULTŪRINĖS GANYKLOS — KIEKVIENAM KOLŪKIUI!

Mūsų respublikos sąlygomis patį pigiausią pašarą duoda nuolatinės kultūrinės ganyklos, nes išlaidos nuolatinėms ganykloms įrengti daromos tik vieną kartą per 10—20 metų. Gerai prižiūrimoje ir tinkamai naudojamoje kultūrinėje ganykloje kasmet užauga daug ir labai maitingos žolės.

Nuolai didina kultūrinų ganyklų plotus Dotnuvos rajono Karolio Požėlos vardo, „Liaudies“, Radviliškio rajono Černiachovskio vardo, „Auksinės varpos“ ir eilė kitų respublikos kolūķių, o taip pat daugelis tarybinų ūkių. Iš to jie turi daug naudos. Pavyzdžiui, Kalno-Grąžionių tarybiname ūkyje 1957 metais iš kiek-

vieno hektaro kultūrinės ganyklos, įrengtos 1951 m., gauta po 3 687 pašarinius vienetus. Radviliškio rajono „Auksinės varpos“ kolūķis praeitais metais kultūrinėje ganykloje gavo apie 3000 pašarinių vienetų iš hektaro visame 130 ha plote. Iki pagerinant ganyklas jų produktyvumas buvo 2—3 kartus mažesnis.

Parentant nuolatinę kultūrinę ganyklą vietą, svarbu atminti, kad žolėi auginti reikia daugiau drėgmės negu jai vams. Dotnuvoje 4 metus vykdytų stebėjimų duomenys parodė, kad aukštesnėje vietoje įrengta ganykla, kur gruntinis vanduo vasarą laikėsi 120—160 cm gylyje, žolės kasmet gauta po 174,4 cnt iš

DELSTI NEGALIMA

...Prasideda Salomėjos Nėrtes vardo kolūķio laukai. Pakelėje banguoja žieminių rugių plotai, mėlynuoja kur-ne-kur pradedančios žydėti rugiagėlės. Greta rugių ir vešliai sužėlusio vasarojaus čia švysteli cukrinių, pašarinių runkelių pasėlių ploteliai. Šviesiai žali jūdalgai jau prasikalė į žemės paviršių ir puikuojasi šilroje pavasario saulutėje.

Salomėjos Nėrtes vardo kolūkyje visi cukriniai, pašariniai runkellai, kukurūzai augina mi prie pasodybinių sklypų. Kiekvienam kolūķiečio kiemui čia maždaug tenka nuo 15 iki 20 arų cukrinių runkelių, tiek pat pašarinių, apie 15 arų kukurūzų.

Nemažai iš kolūķiečių darbo pareikalaus jų priežiūra,—pasakoja sulikta kolūķio agronomė Gražina Brazauskaitė.—Jeigu gerai neprižiūrėsi, netikėtai gali ir bėdų susilaukti. Štai pas mus didelė cuk-

rinų ir pašarinių runkelių pasėlių dalis išgedo ir juos turėjome atsėti. Iš pažiūros atrodo visai gražus augalas, jokių gedimo žymių nepastebėsi, o išrovus—šaknelės pajudavusios, kai kurios ir visai išpuvė.

—Kokios to priežastys, taip ir nežinome,—pasakoja toliau agronomė.—Vieni spėlioja vienai, kiti—kitai. Sako, kad gal nuo mėšlo šaknys išgedo, ar kenkėjai užpuolė, sėkla buvo netikusi. Štai kalmyntiame Liudo Girso vardo kolūkyje taip pat pastaikė tokių fakų,—priduria drg. Brazauskaitė.

—Štai mūsų šefų, vietinio ūkio valdybos darbininkų prižiūrimi kukurūzai jau sudygo,—ranka rodydama į žaliuojantį pasėlių plotą, sako agronomė.—O jte čia augina nemažai—jų žinioje 4 ha šios

verlingos kultūros. Šefai žada greit atvažiuoti ir pradėti pirmuosius kukurūzų priežiūros darbus—tręšti, akėti.

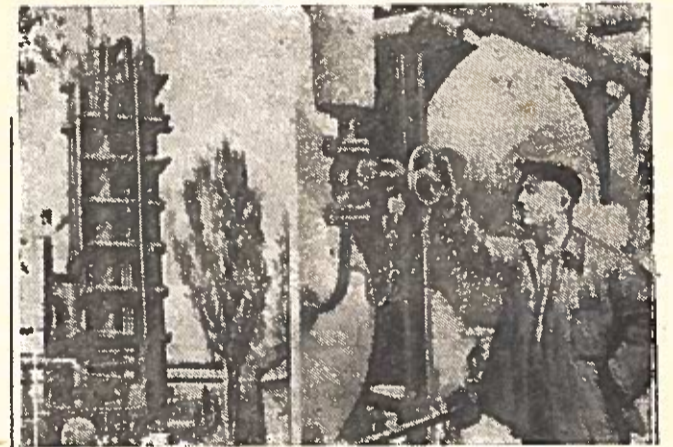
—O kaip prižiūrėti sudygusius runkellus?—paklaustame.

—Kolūķiečiai pradėjo retinti,—atsako ji.

—Kilokių jokių darbų dar neatlieka, nors runkellus jau seniai reikėjo pradėti tręšti,—pripažįsta drg. Brazauskaitė.

Taip, runkellus, kukurūzus papildomai tręšti jau seniai laikas. Tačiau kolūkyje tie darbai uždeliami. Ne vien ankstyva sėja užtikrina gerą derlių. Jeigu pasėliui bus laiku netręšiami, neprižiūrimi, gero derliaus nėra ko laukti. Kolūķio valdybos, brigadininkų, visų kolūķiečių pareiga atkreipti rimtą dėmesį į pradėtų darbų vykdymą.

D. Staslulytė

UKRAINOS TSR. Dzeržinskio rajono fenolo fabrikas—viena iš stambiausių Stalino srižies cheminės pramonės įmonių. Čia dideliais kiekiais dirbamas produktas, reikalingas nuodingųjų chemikalų kovai su piktžolėmis gamyboje. Taip pat gaminamos medžiagos, kurios vartojamos plastinių masių ir sintetinio kaučuko pramonėje.

Nuotraukoje: kairėje—fenolų rektifikacijos cechas, dešinėje—mašinisto padėjėjas N. P. Sosedko darbo metu.

S. Gendelmano (TASS) nuotr.

hektaro. O ten, kur gruntinis vanduo laikėsi 90—130 cm gylyje, buvo gauta iš hektaro 203 cnt žolių. Dar didesnis derlius—248,5 cnt žolės iš hektaro buvo gautas nusaustame upeilio slėnyje, kur gruntinis vanduo vasarą laikėsi 80—100 cm gylyje.

Vienok per drėgnoje vietoje ganyti negalima, nes gyvuliat išklampoja žolę ir sugadina ganyklą.—Dėl to tinkamiausios ganyklos būna tos, kurios įrengtos arlamose dirvose, kur javams kiek per šlapia, arba pievokšniuose, kur tikrai plevat per sausa, ar pagaliau gerai nusaustuose durpnyuose.

Tinkamiausi ganykloms dirvožemiai, be durpnyų, yra priemolai arba moliai, kiek mažiau—priesmėliai. Tuose rajonuose, kur arla-

mos dirvos smėlėtos ar ba priesmėlinės, ganyklas dažniausia tenka rengti durpnyuose.

Patogiausia, jei kiekviena brigada turi savo gyvuliams atskirą ganyklą. Ganyklų plotą reikia nustatyti atsižvelgiant į gyvulių skaičių. Kiekvienam stambiam gyvuliui reikia bent 0,5—0,7 ha ganyklos. Tokio ploto geros ganyklos gegužės birželio mėnesiais gyvuliat nespėja nuėsti, ir žolių perteklių galima panaudoti šienai ar silosui gaminti.

Ganyklas įrengti galima dviem būdais. Pirmas būdas—nusaustinant užpelkėjusius plotus, išnaikinant juose krūmus, suarant ir įsėjant ganyklinių žolių mišinius. Čia be raudonųjų ir rausvųjų dobilų bei motiejukų, ganyklai labai reikia baltųjų dobilų, pievinės

MŪSŲ KALENDORIUS

ĪZYMUSIS TARYBINIS RAŠYTOJAS

(Flodorul Gladkovui — 75 metal)

Fiodoras Gladkovas — vienas žymiausių ir seniausių tarybinių rašytojų. Visą savo gyvenimą jis glaudžiai surišo su revoliucine darbininkų klasės kova, su socializmo statyba mūsų šalyje. Rašytojo geriausi kūriniai yra plačiai žinomi Tarybų Sąjungoje ir už jos ribų.

Rašyti F. Gladkovas pradėo 1900 metais, turėdamas vos 17 metų amžiaus. Jau ir tada jaunuolis

gerai pažinojo gyvenimą, už jo pečių buvo sunkūs „gyvenimo universitetai“, apie kuriuos rašytojas vėliau meistriškai papasakojo savo autobiografinėje „Apsakoje apie vaikystę“. Nuskurdusio mažžemio valstiečio sūnus Fiodoras Gladkovas išgyveno ne vienus klajoklio metus. Jis pabuvojo prie Volgos, Kaspijos, Kaukaze, Sibire.

Prasidėjęs 1905 metų revoliucijai, F. Gladkovas įstoja į bolševikų partiją. Mokytojau-damas įvairiose carinė

Rusijos vietose, jis nemeta ir plunksnos. Jo ikirevoliucinėje prozoje ryški Gorkio įtaka. Jau tada rašytojas savo apsakymuose vaizduoja rusų darbininkus, sąmoningai kovojančius už savo išsivadavimą iš kapitalistų priespaudos, piešia realistinius liaudies gyvenimo vaizdus.

Pilietinio karo metais rašytojas kovoja Raudonosios Armijos eilėse. Dirba kariniu korespondentu, daug rašo, redaguoja fronto laikraštį,

Fiodoras Gladkovas buvo vienas pirmųjų tarybinių rašytojų, kurie po pilietinio karo ėmė rašyti apie atstomatą laikotarpį, kaip apie socializmo statybą. 1925 metais išėina jo romanas „Cementas“. Tai buvo reikšmingiausias kūrinys ne tik paties rašytojo kūryboje, bet ir visoje to meto tarybinėje literatūroje. Šioje knygoje Gladkovas sukuria ryškų, įsimenantį darbininko-socializmo kūrėjo paveikslą.

Po to F. Gladkovas parašo kitą žinomą romaną „Energija“. Jame rašytojas ryškiai parodo Dniepro statytojų žygdarbius. 1949 metais pasirodo jo autobiografinė „Apsaka apie vaikystę“, o 1950 m. — „Laisvūnai“.

F. Gladkovas yra plačiai žinomas ir mūsų respublikos skaitytojui. Visi geriausi jo kūriniai yra išleisti lietuvių kalba. Jų tarpe — romanas „Cementas“, apysaka „Priešaika“, kuri pasakoja apie tarybinių žmonių pasiaukojantį darbą Didžiojo Tėvynės karo metais, autobiografinės apsakos.

Įžymus žodžio meistras, vienas labiausiai gerbiamų ir mėgstamų tarybinių rašytojų, F. Gladkovas ir šandien kuria naujus kūrinius, aktyviai dalyvauja komunistinio statyboje.

A. Kazanskytė

Mums rašo

UŽMIRŠTAS SPRENDIMAS

Prieš pusantų metų Rokiškio miesto DŽDT vykdomasis komitetas savo sprendime „Dėl švaros palaikymo Rokiškio mieste“ įpareigojo visus miesto gyventojus baigti gatvių valymą vasaros laikui iki 7 val. ryto.

Sprendimas geras, bet jis tiksliai nevykdomas. Štai nemaža Vytauto gatvėje gyvenančių piliečių gatvių valymą baigia 9 val. arba dar vėliau. Esant sausam orui, valant gatves, sukeliama didelė dulkių debesis, o tai visiems nėra malonus dalykas.

Ar ne laikas būtų pakelti sprendimų bylas ir surasti, kas yra atsakingas už anksčiau minėto sprendimo vykdymą.

P. JASINEVIČIUS Vytauto gatvės gyventojas

KODĖL

„Gasironome“ ryžiai kiaušienos farše kainuoja 6 rub., o mėsos produktų krautuvėje — 7,25 rub?

V. Dudonis

Moksleivių gamybinė praktika

PAS JAUNUOSIUS LENINIEČIUS

Kada eini iš miesto į Kultūros namus, kairėje pusėje esančiame sode išgirsi skambius vaikų balsus ir pamatai berniukus arba mergaites kažką beknyburuojant darže, betriūšiant apie vaimeidžius. Tai rajoniniai pionierių namai — vešlų medžių apsuptas didžiulis medinis namas, o už jo — keletas hektarų sodas.

Užėjimo į vidų. Kambariuose, kur dirbą dailės, meno saviveiklos, fotografų būreliai, dar tik svarkomasi, tačiau daržas, sodas laukti negali, todėl darbas tenai virto verda.

Štai gėlininkės buvusios šėštokės Kasperaitytė ir Pėstinytė sukasė lyvėles ir sodina gėlių daiktus (nuotr. viršuje); drauge su jomis darbuojasi ir būrelio vadovė

mokyt. Nakutytė. Darbėčių gėlininkių pastangomis buvęs šiukšlynas pavirs gražiu gėlynu.

Toliau sode darbuojasi sodininkai, vadovaujami darbštaus ir nusimanančio sodininko drg. Puluikio. Jis moko pionierius mylėti medžius, gydyti jiems žaizdas. Lenkdami šakelę po šakelės (nuotr. viršuje), jie mokesi surasti ir pašalinti kenkėją — mažą kirmėlaikę. O paakai, pasiėmę specialų aparatą arba savo darbo ant kardžių pritaisytus maišelius, apdulkina medžius nuodingais milteliais. Nors sunkus aparatas lenkia prie žemės, diržai veržia pečius, tačiau Z. Vasiljevaitė (nuotr. dešinėje) nenuimena: naudingas

darbas malonus kiekvieno gėlininkių pastangomis buvęs šiukšlynas pavirs gražiu gėlynu.

Ir taip darbas nenu-trūksta nė vienai dienai. Netrukus kiekvieno prasi-vio akį nudžiugina pionierių užaugintos margaspalvės gėlės, o rudenį svedias galės paragauti pirmųjų sodininkų užaugintų vaisių.

J. Butėno tekstas ir nuotr.

RAJONO DŽDT VYKDOMAJAME KOMITETE

Rajono DŽDT vykdomasis komitetas priėmė sprendimą dėl valbių registracijos pravedimo rajone. Sprendimu organizacijų, įmonių, įstaigų vadovai ir visi rajono gyventojai, turintieji valtis, įpareigojami jas užregistruoti Vietinio ūkio valdyboje iki 1958 m. liepos mėn. 15 d.

Pažeidusieji šį sprendimą ir besinaudojantieji valtimis be registracijos ženkle, valstybinės gamtos apsaugos inspekcijos ir milicijos pareigūnų baudžiami pinigine bausia, iš patartotinai pažeidusių — atimamos valty.

Sprendimas galioja rajono teritorijoje dvejus metus.

miglės ir tikrojo eratičino. Antrasis būdas — paverčiant ganyklą paprastą dobilienas arba dirvonus.

Pirmasis būdas ekonomiškas žymiai geresnis, nes buvusios blogos žemės paverčiamos naudingomis. Tačiau blogose žemėse labai greitai ganyklą įrengti neįmanoma: reikia daug darbo ir sėklių. Tad šiuos plotus kultūrinti tenka palaiptinti — kasmet po keliasdešimt ar šimtą hektarų ir, visų pirma, ten, kur iškasami magistraliniai nusausinimo grioviai. O tuo tarpu ganyklą tenka rengti tuose plotuose, kur reikia mažiausiai jėgų ir išlaidų. Tam geriausiai tinka dobiltenos.

Patyrimas rodo, kad tinkamai prižiūrint ir teisingai naudojant, per 2—4 metus dobiltenose susidaro gero žolyno ganyklos. Tiek dobilte-

nose, tiek nenauduotose plotuose įrengtose ganyklose kasmet pava-sarj reikia į kiekvieną hektarą duoti po 200—250 kg superfosfato ir 100—150 kg kalto druskos. Kadangi ganyklose daugiausia auga varpinės žolės, reikia duoti nors po 100 kg į ha ir azoto trąšų. Svarbu atminti, kad tik kasmet tręšiama ganykla gerėja. Jei tręšti nustojama, ganykla vėl ima blogėti. Norint ganyklą mažiau tręšti azoto trąšomis, reikia išugdyti žolyną, kuriame būtų daug baltųjų dobilų.

Jei gyvuliai ganoma palaidai ir nuolatos tame pačiame plote, ganykloje galimi tik du ganymo būdai: apivarinis ganymas arba gyvulių rėšimas.

L. KADŽIULIS Lietuvos Žemdirbystės mokslinio tyrimo instituto vyr. mokslinis bendradarbis

(Vaizdelis)

...1948 metų sausio 2-ji diena 12 val. nakties. Languose užgeso šviesos. Įstviešpatavo mirtina tyla. Retkarčiais sukaukia pikias štaurus, kur — ne — kur subraška šalčio sukaustyti medžiai — ir vėl tyla. Pamėškėje sustoję būrys ginkluotų vyrų, apsirėngusių buržuazinės Lietuvos kareivių uniformomis. Išklause vado žodžius, jie ima slinkti prie miško stovinčio namo link. Prėšliauzia.

Namai, sodyba apgulti iš visų pusių. „Kai visi

mėga, tikslią pastekstime“, — prakošla pro dantis banditas ir pastikėles prieina prie artilmiausio lango. Žudiko ranka lėtai pakelia perpetį kabojusį auformatą ir smogia juo į lango stiklus. Pasigirsta sudužusto stiklo skambesys, pabyra šukės, nakties tyloje šturplai nuaidi buržuazinto nacionalisto šaižus balsas: „Išleik, naujakury, o tai sudegsi per 5 minutes“. Kambariye pasigirsta bruzdėjimas, riksmo ir triukšmo pažadinti žmonės su balme žvelgia į sužvėrėjusius banditus.

...Namas apsuptas, išdaužyti langai. Gaujos vadeiva grįžta prie banditų, kurie jau pasiruošę apšaudyti bėgančius iš namo gyventojus. Pa-

sigirsta: „Ugnis!“ Pasiptila šūvių salvės. Žlaurtos mirties nešėjos sminga į pušines namo sienas, švilpia pro žmonių ausis. Pabudusių vaikų riksmas šturplai nuaidi trobos viduje. Mano motina skubiai renka daktus į ryšulį, ruošiasi keltonei, kuri, gal būt, kainuos... gyvybe.

Pagaltau žudtkų gaujai įgrista tarškinti kulkosvaidžiais. Vėl pasigirsta banditų balsai,

Keršto naktis

šturplai skamba žodžiai: „Užminuoti ir uždegti“. Pasiptila kulkos. Palikdamos degančias skylutes stenoje, jos daužosi viena į kitą, subyrėdamos į smulkius gabalėlius. Namas užsidega. Nuo kruvinos šviesos kambariuose pasidaro šviesu. Aštrūs dūmai pradėjo graužti akis. Tik tuomet supratome, kad reikia kuo greičiau palikti trobą. Be paliovos šaudu kulkosvaidžiai. Pasirodo vyrėškis, moteris ir jaunuolis. Jiems pavyksta išbėgti iš ugnies nasruose skėstančio namo. Vieno namo galo gyventojai išgelbėti. ...Pasigirsta bildesys. Krinta sudegęs slogas. Mano motina apžvelgia vaikus ir, mintimis suskaičiavusi, atsi-

dūsta. Visi, bet kaip išsigelbėti? Gyvybė kovoja su mirtimi. Visti prieina prie durų, bet... kulka pataiko tiesiai į durų skląstį ir ji nukerta. Pabyra kulku kruša. „Niekšai!“, — sušnabžda motina ir pasisuka atgal. Jos galvoje švysteli naujas išsigelbėjimo planas: „O gal kaip nors per rūšį?“ ...Pagaltau degantieji griuvėsiai palikti. „Pas kaimyną, greitiau pas kaimyną!“ — tik viena mintis. Bet stalga pasi-

girsta garsus „stoki“ Nusigandę visi grįžtame į daržinę. Tarpduryje pasirodo trys ginkluoti banditai. Prasideda tardymas. Į molinos krūtinę įremtas automatas. Girdisi trumpi atsakymai: „Taip, ne“. Pagaltau žudikai, sužinoję, kad mes — ne naujakuriai, paleidžia.

...Būdamas devynerių metų amžiaus, pergyvenau šį įvykį. Tačiau ligi šiol negaliu pamiršti to buržuazintų nacionalistų žvėriškumo, to nekaltų žmonių kraujo. Tai pasikartoti negali. Tarybinė laudis jokiems pasaulio žudikams neteis pakeiti rankų prieš mūsų šviesų, taikų gyvenimą.

B. DAUKŠA Salų žemės ūkio technikumio moksleivis

Demokratinėje Vokietijoje

Grupė Tarybų Lietuvos žurnalistų neseniai lankėsi Vokietijos Demokratinėje Respublikoje. Žemiau spaudiname ekskursijos dalyvio K. Bieliausko kelionės įspūdžius.

Dešimtį dienų mes viešėjome Vokietijos Demokratinėje Respublikoje. Per tą laiką susipažinome su šios respublikos darbo žmonių gyvenimu, buitimi, gamta, istoriniais paminklais bei vietovėmis, turtingomis praeities tradicijomis.

Ramus, tylus sutikimus ankstyvą sekmadienio rytą Berlynas. Sekmadienį jis apytušis. Pasak gido, išėgine dieną vokiečiai ilgai mėgė, arba daugelis jų šeštadienį išvyksta išėtis į užmiestį. Tada mašinų, motociklų, motorolerių ir dviračių srautas užpildo užmiestį kėlius.

Berlynas statosi, auga. Naujai gilmė žalumynuose skęstanti didžiulė Stalino alėja. Praėjusiais metais Berlyno demokratiname sektoriuje pastatyta šimtai naujų

namų. Daugiau kaip 1000 naujosios demokratinės Vokietijos darbininkų, tarnautojų, mokslo ir meno veikėjų čia gavo jaukius butus. Vokiečių architektai ir statybininkai rūpinasi, kad naujai statomi butai būtų patogūs. Statybose taikomi stambūs blokai. Berlyniečiai didžiuojasi stambiausiu Berlyne Valterio Ulbrichto vardo stadionu, talpinančiu 70 tūkstančių žiūrovų. Tai sportininkų, studentų ir kitų berlyniečių atsidavusio triuso įrenginys, pastatytas per 120 dienų.

Išlankant senąją architektūrą restauruojami ir alstatomi istoriniai pastatai. Pagal buvusį projektą pakilo išgriuvusių Valstybinė opera, restauruota Raudonoji rotušė ir daugelis kitų istorinių paminklų. Atkurta me Humboldto vardo universitete mokosi naujosios Vokietijos jaunimas.

Sustojame Karlo Markso aikštėje. Joje yra kalbėjęs įžymusis vokiečių kompartijos

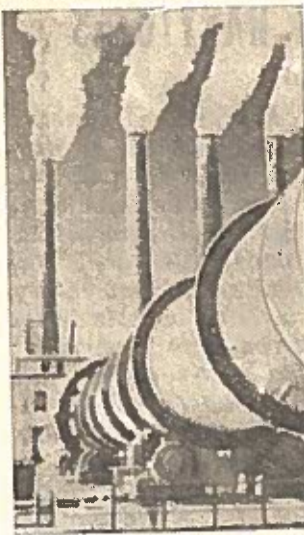
veikėjas Ernstas Telmanas. Jis ragino vokiečius į kovą prieš reakcijos, fašizmo jėgas. Dabar šioje aikštėje vyksta demokratinės Vokietijos darbo žmonių iškilmės.

Pravažiuojame kvartala po kvartalo. Visur matome naujus gyvenamuosius namus, mokyklas, klubus, ligonines. Visa tai liudija, kaip daug padaryta. Tiesa, dar matyti karo pėdsakų likanų. Daugelis namų, vietovių Berlyne primena ntekšiškus fašistų darbus. Susilaudinę paliekame aikštę, kurioje 1933 m. hitlerininkai degino knygas. Jie ugnimi norėjo paskandinti civilizacijos, pažangos ir kultūros lobynus. Tačiau tiesos nesudegins ir neuždarysti kalėjime.

Taip jau priimta, kad kiekvienas lankęsis Berlyne užsuka į Treptovo parką. Čia gražiai sutvarkylose kapinėse išsistalavę daugiau kaip 7000 karių, kritusių vaduojant iš fašistų mėsą. Kapinės užbaigia mauzolėjus, ant kurio stovi didžiulis penktų metrų aukščio kario su vaiku rankose skulptūrinis paminklas tarybiniam karlam — išlaisviniojams.

Palikę Berlyną, atvykstame į buvusią kunigaikštelių bei karalių rezidenciją — Potsdamą.

(B. d.)

STALINGRADO SRITIS. P. A. Judino vardo cemento gamykla už aukštus gamybinius rezultatus 1958 m. pirmajame ketvirtyje iškovojo RTFSR Ministrų Tarybos ir VPSCT pereinamąją Raudonąją vėliavą. Sėkmingai įvykdyti balandžio ir gegužės mėnesių planai.

Nuotraukoje: pagrindinis gamyklos korpusas.

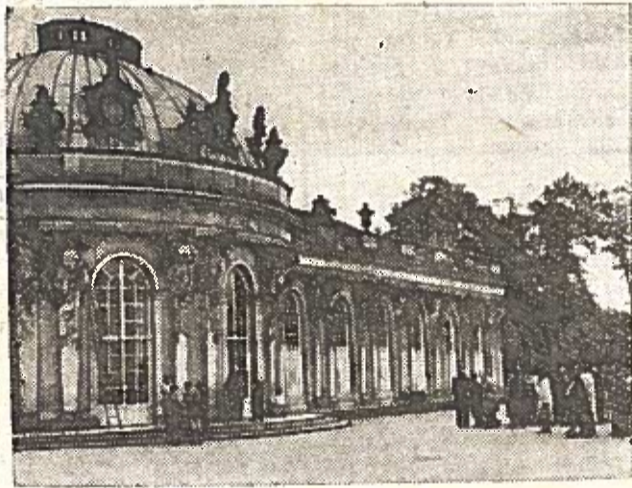
A. Maklecovo (TASS) nuotr.

Muzikos instrumentai kultūros-švietimo įstaigoms

Nuo metų pradžios respublikos kultūros-švietimo įstaigos gavo per Lietuvos TSR Kultūros ministeriją apie 90 fizharmonijų, 7 pianinus, 15 akordeonų, tris instrumentų komplektus pučiamųjų orkestrams, nemaža saksofonų, klarinetų ir kt.

Stekiant geriau aprūpinti gausius meninės saviveiklos kolektyvus lietuvių liaudies muzikos instrumentais, prie Lietuvos teatro draugijos įsteigtas gamybinis kombinatas, kuris jau pradėjo gaminti šiuos instrumentus.

(ELTA).

Potsdamas. San Susio rūmai.

Senosios Joninės šiandien

(Tęsinys iš 47 Nr.)

Iškeliamos ilgos gėlėmis apkaišytos, kitur šliaudais aprištos kartys. Jų viršūnėse uždegama senų ratų stebulė, dermokšnių ar kitokios smarkiai ir ilgai degančios medžiagos prikrautas kibiras. Kartais būdavo uždegama šiaudų kūlys, dervos statinė. Tai buvo vadinama Joninių „lempomis“, „deglėlyčiomis“ ar tiesiog „raganų“ deginimu. Aple ugnį susirinkęs kalmo jaunimas linksmindavosi, šaudydavo, vyrat eidavo ristyčių, merginos burdavo mėtydamos per galvą į laužą vainikėlius, eidavo ieškoti paparčio žiedo.

Lietuvių liaudies tikėjimu, Joninių ugnis turi magiškos galios — jos apšviesti laukų plotai duoda didesnę derlių. Netgi Joninių laužo nuodėguliai tuo pačiu

tikslu buvo kašiojami rugių lauke, o Joninių rylą per laužavietę būdavo išgenami galvijai. Joninių laužo ugnimi būdavo įdegami kiekvienų namų židiniai. Tuo tikslu Joninių išvakarėse, panašiai kaip vėliau velykų šeštadienį, šeiminkės švartu vandeniu užliedavo židinio žarijas. Paskiau iš Joninių laužo kempinėje ar pantiuje būdavo parsinešama rusenanti žarija ir ja iš naujo įpūčiama namuose ugnis. Manoma, kad Joninių laužo ugnis apsaugos namus nuo gaisro. Skuodo, Ylakių, Salantų apylinkėse šis paprotys buvo sutinkamas dar ir po pirmojo pasaulinio karo.

Šalia dainų ir šokių prie Joninių laužo būdavo rengiamos sudėtinės Joninių vaišės. Kiekvienas į jas atsi-nešdavo ką turėdamas.

Šis vaišių paprotys iki šių dienų yra išlikęs tik kai kur pietvakarių žemaitijoje, kur ir pačios Joninės tvirtiau išsilikę.

Ypatingos reikšmės buvo teikiama Joninių naktį vandentui ir rasai. Seniau Biržų ir gretimų apylinkių kaimuose buvo paprotys Joninių naktį maudyti. Kitose Lietuvos vietose buvo paprotys voliottis Joninių - rasoje, tikint, kad tai apsaugos žmogų taisy metais nuo odos ligų. Iš raso būdavo sprendžiama apie būsimąjį derlių: jei Joninių rytą didelė rasa — bus geras derlius, jei maža — blogas. Joninių rytą Skuodo apylinkių valstiečiai apeldavo savo laukus, vilkdami medžio šaką: taip jie manė nukrečią raganų užkerėtą rasą, kuri galinti pakenkti javams.

O plemenėlai Joninių rytą gindavo bandą tikrai gerokai saulei pa-

kilus, kad karvės raso neparagautų: prisilaužę jos, galinčios netekti pieno. Dėl to Joninės būdavo ypatinga plemenėlių šventė: išvakarėse jie pargindavo apvainikuotas karves. Už tai iš šeiminkės gaudavo sūrį, klaušinių, sviesto. Vėliau ir šis paprotys vietomis perėjo į sekmines, vietomis perėjo į vainikių šventę arba devintines.

Visi šie ir daugelis kitų papročių rodo, kad Joninių šventimas stekia gilia senovė, o jų papročiai yra atsiradę dar iki krikščionybės ir bažnyčios įtakos yra mažiausiai paliesti. Šiandien Joninių papročiai, šalia savo senųjų apėgintų formų, pasipildę naujomis, turi jau ir naują prasmę — tai mūsų tarybinės liaudies kūrybinis jėgų sukletėjimo, jos jaunatvės ir džiaugsmo demonstracija.

JAUNIMUI SKIRIAMŲ TRUMPOS APYSAKOS IR APSAKYMO KONKURSAI

Lietuvos LKJS Centro Komitetas kartu su Lietuvos TSR Rašytojų sąjungos valdyba VLKJS 40-čio garbei skelbia jaunimui skiriamą trumpos apsakos ir apsakymo konkursą.

Kūriniai turi vaizduoti šiandieninį mūsų jaunimo gyvenimą, jo gamybinę ir visuomeninę veiklą, komjaunimo darbą, politinio idejimo, moralinio auklėjimo problemas, kelti draugystės, meilės temas ir t. t. Apsakos ir apsakymai taip pat gali vaizduoti liaudies, darbo jaunimo revoliucines kovas dėl Tarybų valdžios.

Konkurse gali dalyvauti rašytojai, jaunieji literatai, visi bandantys savo jėgas literatūroje. Pageidaujama, kad apsakos ar apsakymo apimtis neviršytų 60 mašinraščio puslapių. Terminas kūriniam pateikti — 1958 m. gruodžio 1 d.

Kūriniai pasirašomi pseudonimais. Prie kūrinių pridedamas autoras vokas su autoriaus pavarde, vardu, tėvavardžiu ir tiksliai gyvenamosios vietos adresu. Ant uždaro voko užrašomas autoriaus pseudonimas ir kūrinio pavadinimas. Kūriniai siunčiami

Lietuvos LKJS Centro Komitetui: Vilnius, Stalino prospektas 14, „Apsakymo ir apsakos konkursui“.

Žiuri komisijos atrinkti kūriniai, prieš paskelbiant konkurso rezultatus, gali būti spausdinami jaunimo laikraščiuose ir žurnaluose. Už atspausdintus kūrinius, nepriklausomai nuo to, ar jie bus premijuoti, ar ne, mokamas autorinis honoraras, kuris išsiunčiamas konkursui pasibaigus.

Už geriausius kūrinius skiriamos šios premijos: viena pirmoji premija — 8 000 rublių, viena antroji premija — 6 000 rublių, viena trečioji premija — 4 000 rublių keturios paskatimosios premijos — po 1750 rublių.

Konkursui prisiųstų kūrinių atrinkimui bei įvertinimui sudaryta žiuri komisija: J. Apyžius, A. Baltrūnas, A. Bieliauskas, A. Ferenssas, A. Jonynas, V. Kubilius, E. Mieželaitis (komisijos pirmininkas), J. Lapašinskas, A. Laurinčiukas, A. Pocius.

Lietuvos LKJS Centro Komitetas Lietuvos TSR Rašytojų sąjungos valdyba

APIE VISKĄ

„Geležinis medis“

Šis medis nepaprastai idomus. Jis yra labai šakotas, o šakos viena su kita gali suaugti iš karto aštuoniuose dešimtyje vietų. Įgaudamos įvairiausias formas. Kartais suauga tarp savęs kaimyninių medžių šakos ir kamienai, sudarydami tokius susipynimus, kad beveik neįmanoma suprasti, kur baigiasi vienas medis ir prasideda kitas.

Tačiau ne ši svarbiausia medžio, apie kurį mes pasakojame, ypatybė. Nulauškite jo šakelę ir meskite ją į vandenį. Jūs pamatysite nuostabių reiškinių — šakelė skęsta vandenyje. O dabar pamėginkite nuvalyti šakelę. Peilis greitai atsips, o tikslu jūs taip ir nepasieksite. Dar kietesniu šis medis taps jį išdžiovinus.

Štai prieš mus nedidelis medinis ritinėlis, nedaugiau kaip dvidešimt centimetrų storio. Tačiau paėmę jį į rankas jaučiame jo svorį. Nupiauta mediena turi gražių rausvai rudą spalvą. Išdžiovinas jis beveik toks pat kietas ir tvirtas, kaip geležis. Todėl jis ir vadinamas „geležiniu medžiu“.

Ši geležinio medžio rūšis auga tikrai Azerbaidžane ir Šiaurės Irane. Daugiau jo nėra niekur pasaulyje. Todėl mokslininkai laiko jį retu medžiu.

Šis medis naudojamas audimo šaudyklėms, dantračiams ir kai kurioms kitoms besitrinantioms detalėms gaminti.

(TASS-ELTA).

Rūgščioji upė

Rūgščioji upė — El Rio Vinagre teka vėiklančio Kolumbijos ugnikalnio Purasės rajone. Ji yra Kauki upės dalis, o pastaroji prasideda šalies pietuose prie Ekvadoro ir teka į šiaurę iki Magdalenos — 680 mylių. Jos vanduo turi 11 dalių steros rūgšties kiekvienam tūkstančiui dalių van-

dens, kuris čia taip rūgštus, kad jame negali gyventi nė viena žuvis. Šios upės vanduo labai rūgštus iš dalies todėl, kad netoli yra ugnikalnis. (TASS-ELTA).

Redaktorius Z. LAPINSKAS

KINOTEATRE „SAULUTĖ“
VI. 19—20 d. d. — „Rita“.
VI. 21—22 d. d. — „Spin-dėk, mano žvaigždė“.